

הבוגד הנאמן שלו

המניעים שגרמו לו לבגוד במולדתו, דרכי התקשורת שלו עם המוסד, ואין נבחר מועד פתיחת מלחמת יום הכיפורים. דובי, האיש שהפעיל לאורך עשורים את אשרף מרואן, חושף בראיון את הקשר שנוקם עם הסוכן המצרי וגם מדוע הוא נלחם עד היום להוכיח שלא היה סוכן כפול יוסי מלמן

שעות אחר הצהריים של יום לונדוני חור-פי, בדצמבר 1970, נכנסו בזה אחר זה שני גברים רוזים ותמירים ללובי מלון רויאל לנקסטר הסמוך להייד פארק. האחד שחום עור, עם עיניים כהות ומשקפיים עבי קרן, והשני בהיר עם עיניים כחולות. אף על פי שהיו נרגשים מאוד, הם עשו כל מאמץ להתנהג בטבעיות ונינוחות. בכנייה ללובי ישב עוד גבר, מעט מבוגר מהם, וצפה על המפגש במיומנות, שנועדה שלא להסגיר את דאגתו וסקרנותו.

כהה העור היה אשרף מרואן, קצין ואיש עסקים מצרי, או בן 26. לימים יהיה לאחד מטובי הסוכנים שפעלו למען ישראל. הגבר הבהיר שעמו נפגש היה דובי, איש מוסד בן 36, שתוארו הרשמי היה קצין איסוף (קצ"א), או באנגלית "קייס אופי סר". "עמדנו שנינו, מחפשים אחד את השני, ואז ניגשתי אליו ולחצתי לו את היד", משחזר דובי את המפגש הראשון ביניהם. "אמרתי לו בערבית: 'בוא נשב בצד'. על פניו היתה הבעת תדהמה. המשכתי לדבר איתו בערבית. הוא משך אותי לפינה ושאל: 'מאין לך הערבית?' ועוד לפני שהספקתי לענות הוא אמר לי בלחש: 'אל תדבר איתי בערבית'. עכ"רנו לשוחח באנגלית".

אחרי כעשר דקות של "סמול טוק", בהגדרת דובי, עלו השניים לחדר שנשכר יום קודם בידי אנשי שלוחת המוסד בלונדון. הציפייה היתה רבה. "שנינו נכנסנו לחדר", הוא נזכר, "והוא הוציא מתיקו מסמכים שהיו כתובים בערבית ואמר לי: 'בוא אקריא לך ותרשום'. הוא הקריא לי את כל מספרי היחידות של הצבא המצרי. דיוויזיות, חטיבות וגדודים. ליד כל מספר יחידה, הוא מקריא לי את שמות המפקדים. על דיוויזיה זו וזו מפקד זה וזה וכך הלאה. הוא מקריא ואני רושם. הייתי המום מהמידע, שהיה התגשמות חלומו של כל קצין מודיעין, אך שמרתי על ארשת פנים רגילה. הוא הקריא לי את כל סדר הכוחות (סד"כ) של צבא מצרים".

האיש המבוגר מעט שהשקיף על השניים, לפני שעלו לחדר, היה שמואל גורן, או בן 41. גורן, קצין מודיעין מנוסה, פיקד מכריסל על שלוחות המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים באירופה. כהכנה למפגש, פנו גורן ואנשי השלוחה בלונדון לחטיבת המחקר של אגף המודיעין בצה"ל וביקשו מהם להכין שאלות ונושאים לשיחה. אחד הנושאים שעניינו מאוד את אמ"ן היה יכולות הנשק הכימי של צבא מצרים. "שאלתי על תעשיית גזי המלח-מה, והוא הופתע מהשאלה כי לא היה מוכן לה", מספר דובי. "לא היו לו תשובות. מסרתי לו שאלון מסודר שהיה איתי, והוא הבטיח שבפגישה הבאה יענה עליי. ואכן בפגישה הבאה שלנו הוא דיווח על כל מה שאספ".

הפגישה הראשונה בלונדון בין השניים, שאר-כה כשעתיים, התקיימה כשלושה חודשים לאחר מותו של נשיא מצרים גמאל עבד אל נאצר ומינויו של אנואר סאדאת כיורשו. במהרה קנה מרואן את אמונו של סאדאת ובמשך שנים היה איש סודו, יועצו המיוחד וגם קצין הקישור לראשי המודיעין הסעודי והלובי – שעמם הוא גם עשה עסקים, בעיקר של מכירות נשק ורכישתו. מרואן, מספר דובי, היה גם "כמו אח" של שליט לוב, מועמר קדאפי, "אף שאמר לי כמה פעמים שהוא מג'נון". זמן מה לאחר הפגישה הראשונה התקבע הקשר בין דובי למרואן. הוא התקיים באמצעות ס', יהודייה בריטית, שהסכימה שישתמשו בטלפון

כיתוב דובי

"שנינו נכנסנו לחדר", נזכר דובי, "והוא הוציא מתיקו מסמכים שהיו כתובים בערבית ואמר לי: 'בוא אקריא לך ותרשום'. היית המום מהמידע, שהיה התגשמות חלומי של כל קצין מודיעין. הוא הקריא לי את כל סדר הכוחות של צבא מצרים"

וסוריה, ובהמשך התעניין בתוכנית — שהגו זמן קצר קודם לכן מחבלים פלסטינים — להפיל מטוס של אל-על במלל התעופה פיומיצינו ברוי-מא, תוכנית שמרואן סייע לסכל. אולם הסוכן המצרי היה קצר רוח. "בוא נדבר על המלחמה", אמר לזמיר.

99% שהמלחמה תתחיל מחר, בישר מרואן. לשאלת זמיר מדוע דווקא בשבת, השיב: "כי כך הוחלט. זהו יום חג אצלכם".

זמיר הקשה: כיצד תתחיל המלחמה? מרואן השיב שהיא תתחיל בו בזמן מצד מצרים וסוריה. בניגוד לטענות שהפיצו גורמים שונים לאורך השנים, ובהם זעירא, דובי אומר שאף לא אחד מהנוכחים בפגישה הדרמטית בלונדון טען כי המלחמה תפרוץ בשש בערב. כזמיר שאל את מרואן מתי היא תחל, זה ענה: "SUNSET" (שקיעה).

הסוכן המצרי אמר שהמלחמה תוכננה כבר לפני כחצי שנה וכ-25 בספטמבר החליט סאדאת על התאריך שבה תיפתח, אך לא אמר זאת לאיש. לדברי מרואן, מלבד שתי דיוויזיות כל הצבא המצרי היה בחזית, ובשבע האחרות גם השתיים הללו הועברו לשם.

זמיר לא חסך בשאלות ובין היתר שמע ממרואן שהמצרים מתכוונים לחצות את התעלה. לדבריו, התוכנית המצרית היתה להפיר את הפסקת האש בירי ארטילרי ותקיפות חיל אוויר, ואחר כך לצלוח את התעלה — על גבי חמישה או שישה גשרים. בשלב הראשון הרעיון היה לתפוס שטח בסני, שעומקו אינו עולה על עשרה קילומטרים, ובהמשך, אם תהיה אפשרות, להתקדם עד מעברי המיתלה והגדי. הסורים התכוונו לכבוש ככל שיוכלו מהגולן.

לאחר שמרואן עזב את הדירה, צעדו דובי וזמיר לדירתו של ראש השלוחה הבריטית, רפי מידן, שהיתה במרחק כמה דקות הליכה ממקום המפגש. תוך כדי צעידתם, התלבט זמיר בקול רם — ספק דיבר לעצמו, ספק לדובי — איזה מסר להעביר לישראל. הוא חשש שאם יודיע על

פתיחה במלחמה תוך יום או יומיים, אם היא תיפתח בהרעשה ארטילרית או בתקיפה מהאוויר וכדומה. השימוש במושג הכללי, כימיקלים, היה הנחרץ מכל. מרואן ערך את השיחה מפריז לאחר ששב מביקור בלוב — שמטרתו היתה תיאום בין סאדאת לקדאפי: מבצע להעברת מטוסי חברת התעופה הלאומית המצרית "איגיפט אייר" מכל נמל תעופה בעולם ללוב וכן את ספינות חיל הים המצרי, למקום מבטחים בנמל טוברוק הלובי. אחת סון המטוסים והספינות, כדי שלא יהיו מטרה ליישראל, היה אחד מהמהלכים החשובים שקבעה מצרים כתנאי מקדים לפתיחת מלחמה. המודיעין הישראלי ידע זאת.

בשיחת הטלפון הסביר מרואן כי אינו יכול להאריך, משום שיש בקירבתו אנשים. הם סיכמו על פגישה למחרת, בלונדון, שבה ישתתף גם "הגנרל", ראש המוסד זמיר.

בהגיעו ללונדון נפגש מרואן בין השאר עם מנהל חברת איגיפט אייר שאישר בפניו כי אכן הגיעה ההוראה להברחת מטוסי החברה ללוב. הפגישה עם דובי וזמיר נקבעה לתשע בערב אך מרואן איחר כי ביקש להמשיך ולהתעדכן בשיחות טלפון מקהיר. הוא הגיע ב-11 בלילה (אחת בלילה שעון ישראל) לדירת מסתור, לא הרחק ממגרש הקריקט "לורדס". בדירה כבר המתינו לו דובי וזמיר. בחוץ היו מאבטחים של המוסד שפקחו עין. הפגישה ארכה כשלוש שעות והסתיימה בשתיים בלילה.

דובי חיבר דוח מפורט, על סמך הפרוטוקול שרשם בעת הפגישה, אולם גם היום הוא מסרב למסור את התמלול (המופקד בארכיון המוסד), אלא רק לשחזר מזיכרונו את רוח השיחה ופרפראזות ממנה.

באופן די מדהים, הוא אומר, זמיר לא שאל מיד על המלחמה, וזאת חרף ההתרעה של מרואן מיום האתמול ועל אף ריבוי הידיעות שהגיעו ביימים הקודמים ממקורות מודיעין נוספים. כנראה התקשה להאמין עד כמה היא קרובה. במקום זאת שאל על האיחוד המשולש בין מצרים, לוב

שבביתה להעברת המסרים. מרואן היה מתקשר, משאיר הודעה סתמית ובה מילת קוד, וזה היה סימן עבודה להתקשר לדובי ולומר לו להגיע לביתה — שם המתין שהטלפון יצלצל שוב.

כסף, הערצה ונקמה

דובי, כיום בן 86, מבקש שלמען ביטחונו האישי, לא יתפרסם שמו המלא. במרוצת השנים פירסמו אנשי מוסד ואמ"ן, עיתונאים וחוקרים באקדמיה, כתבות, ראיונות ברדיו ובטלוויזיה וספרים על מרואן, על המוסד ועל המחבלים של מלחמת יום הכיפורים.

כעת, לאחר לבטים רבים, הסכים דובי להעניק ראיון ראשון ולספר למוסף הארץ את גרסתו על מפגשיו עם מרואן והקשרים החשאיים עמו. במשך יותר מרבע מאה הוא היה המפעיל היחיד שלו והשתתף עמו בכמאה מפגשים בחדרי בתי מלון ובדירות סתר מאובטחות. המפגשים הללו, שארכו מאות רבות של שעות, התקיימו בערים שונות — לרוב בלונדון, אך לעתים גם ברומא, בפריז ובעיר החוף הספרדית פאלמה דה מיוורקה.

במרוצת השנים למדו השניים להעריך איש את רעהו ומצאו שפה משותפת, אך דובי מעולם לא שכח שזו לא היתה ידידות — כי אם יחסים בין בעלי אינטרס. הוא היה צריך לספק מידע על כוונותיה ויכולותיה של מצרים, האויבת הגדולה והמרה של ישראל. מרואן, מצדו, פעל משילוב של מניעים: כסף, הערצה וכבוד למוסד, תסכול אישי וגם נקמה.

המניע הראשי יישאר כנראה אניגמטי. ב-27 ביוני 2007 נמצאה גופתו של מרואן מוטלת על גינת שושנים צהובים בחצר בניין הדירות שבו התגורר בבירת בריטניה. משטרת לונדון, שחקרה את הפרשה, התקשתה להגיע למסקנה חד-משמית עית אם התאבד, נפל ממרפסת ביתו או שמישהו דחף אותו וביים את מותו, כך שייראה כהתאבדות. לבכירי המוסד ואמ"ן לשעבר אין ספק כי "המיי-שהו" הזה אלו הם סוכני הביון המצרי, שהחליטו לנקום על בגידתו במולדתו. לימים הטיל ראש המוסד לשעבר צבי זמיר את האחריות למותו על ראש אמ"ן לשעבר, אלוף אלי זעירא, בטענה כי פעל ללא ליאות להדלפת שמו של מרואן, עד שכך קרה בשנת 2002.

התרעה מפני "כימיקלים"

המפגשים בין דובי למרואן הגיעו לשיאם יותר משלושה עשורים קודם לכן, ואם לדייק — לפני מלחמת היום הכיפורים, שפרצה ביום שבת, 6 באוקטובר 1973. יומיים קודם לכן, לפנות ערב, צילצל הטלפון בדירה של ס', מרואן היה על הקו בשיחה מפריז. "כימיקלים", אמר לדובי. זו היתה מילת הקוד שנקבעה מראש, שמשמעותה התראה למלחמה. ברקע נשמעו קולות של אנשים אחרים, שהיו בקירבתו של מרואן. "איזה כימיקלים?" מיהר דובי לשאול. "הרבה כימיקלים, הרבה מאוד", ענה מרואן, כדי להדגיש את דחיפות העניין.

על פי הסיכום שנקבע בניגהם, מילות הצופן שנבחרו היו של שמות חומרים כימיים. שיטת הצופןנה זו נועדה להעניק למרואן, שלמד כימיה, הסבר וסיפור כסוי, למקרה ששואל חשדן או אוזן סקרנית יתעניינו לדעת מדוע הוא משמיע בטלפון מושגים בתחום.

לשמות החומרים הכימיים היתה משמעות נסתרת, שנועדה להשיב על שאלות משנה כגון:

לפנות ערב, צילצל הטלפון בדירה של ס', מרואן היה על הקו בשיחה מפרזי. "כימיקלים", אמר לדובי. זו היתה מילת הקוד שמשמעותה התראה למלחמה. "איזה כימיקלים", שאל דובי. "הרבה כימיקלים, הרבה מאוד", ענה מרואן

גם לזו שבלונדון. במהלך שיחת חולין שקיים עם הנספח הצבאי, אלוף שמואל אייל, סיפר האחרון שכבר כמה ימים הוא מקבל במשרדו בשגרירות וגם בביתו טלפונים מאחד בשם אש-רף מרואן, "שמבלבל לנו את המוח ומטריד את אשתי".

גורן הוכה בתדהמה. "מדוע לא העברת מיד את השיחה למוסד, כפי שהיה צריך לעשות", שאל בכעס. "אני לא יודע מי זה וכל הזמן אני מקבל שיחות טלפון מכל מיני אנשים", ענה אייל.

גורן החליט לאסוף מידע נוסף שאימת את הטענה שמרואן התקשר כמה פעמים למשרדי הנספח ואף לבית והשאיר הודעות שלא נענו. מההודעות עלה שלמחרת אותו היום יעזוב מרואן את לונדון. גורן החליט לפעול מיד. הוא עשה זאת בניגוד לתורת ההפעלה, שקובעת שיש לארגן היטב כל מפגש מראש, לבדוק את הרקע של מי שעומדים להיפגש עמו, לוודא שאין מעקב ולבצע פעולות אבטחה נורספוט. "לקחת סיכון גדול", אמר באחרונה גורן למוסף הארץ, "אבל לא רציתי להפסיד את ההודעות מנות. ידעתי מהתיקים מי זה אשרף מרואן".

מכיוון שאנשי השלוחה היו עסוקים במשימות קודמות, החליט גורן להטיל את המשימה של יצירת הקשר על דובי, שמונה קודם לכן לסגן ראש השלוחה. גורן לא היה שלם עם החלטתו, שכן דובי היה קצ"א צעיר וחטר ניסיון — אבל המשימה היתה בעיניו "הודמנות של פעם בחיים שאסור להחמיץ".

גורן וראש השלוחה ברדין התארגנו במהירות. הטלפון שמסר להם אשרף מרואן היה של הנספח חות הצבאית של שגרירות מצרים בלונדון. הדבר העיד על חוצפתו, תעוזתו, ביטחונו העצמי ובעיקר חוסר הזהירות שלו — תכונות שיאפיינו אותו במשך כל השנים שבהן פעל ונפגש עם דובי. באמצעות סיועו של השלוחה נוצר קשר עם מרואן, ומכאן תואמה הפגישה ברויאל לנקסט.

כתובים בכתב יד בלתי קריא ולמדתי מהם לפענח כתבי יד בערבית, דבר שעזר לי בהמשך כשהצט"רפתי למשרד", כפי שאנשי מוסד מכנים את מקום עבודתם.

שינוי הכיוון התעסקתי הגיע ב-1960, אז נענה להצעה להתגייס לממשל הצבאי ששלט באותם הימים על ערביי ישראל. שש שנים שירת שם, שבהן גם עבר קורס מודיעין, עד שנת החווה שלו ועמו גם תם הממשל הצבאי. ואו, ב-1966 התקבל לעבודה במוסד וצורף לאגף "צומת", שב-ראשו עמד רחביה ורדי. במלחמת ששת הימים פעל בגדה המערבית ("המשימה שלנו היתה למפות את השטח, ובעזרת היכרותי ושיחות עם בני משפחה ביהודה ושומרון לבדוק את מי אפשר לגייס באירופה"). בהמשך עבר קורס איסוף קצה אך עוד לפני כן, הוא הכיר את שמעון גור, שבעברו שירת ביחידת המודיעין הצה"לית 154. גור היה ראש השלוחה בלונדון וב-1968 צירף אליה את דובי בתפקיד קצ"א.

תפוקת השלוחה היתה די דלה והם התקשו לגייס סוכנים בעלי ערך. "פעלנו בצורה די פרטצית", משחזר דובי. "לא הקפידו או על ביטחון תנועה ועל האזנות ואנשים התנהגו כאילו הם בתל אביב. אין לי ספק כי הבריטים האוינו לנו ולמדו הרבה. אני משוכנע שהיום פועלים אצלנו טוב יותר ובוהירות רבה יותר".

זמן מה לאחר מכן, ב-1969 או ראשית 1970 הוחלף גור בברוך ברדין, ושמואל גורן החליף את רפי איתן כאחראי השלוחות בבריטל. "גורן היה מאוד סמכותי ויצירתי, מפקד שיועד לקבל החלטות", מעיד עליו דובי, "אך גם קשוח".

אחד בשם מרואן "מבלבל לנו את המוח"

נקודת המפנה ששינתה את חייו של דובי התרחשה במקרה בדצמבר 1970. גורן יצא מב-ריסל לביקור בשלוחות המוסד באירופה והגיע

מלחמה ויתברר שהיא לא התרחשה, כפי שקרה בהתרעות בחודשים אפריל-יוני 1973, הוא יושם ללעג ויוצג כפאניקה. עם זאת, אם יודיע שלא צפויה מלחמה ויתבדה, יהיה רע ומה בהגיעו לדירה קיבל זמיר החלטה ברורה.

עד מהרה היה על הקו ראש לשכתו בישראל פרדי עיני, זמיר הכתיב לו כמה משפטים, בקוד שנקבע מראש. הוא אמר לו כי (היום, שבת) "בשקיעה" תפרוץ מלחמה. משם הועבר המסר לראש הממשלה גולדה מאיר.

בדיעבד התברר שחלק ממנהיגי ישראל, וכי-ראשם שר הביטחון משה דיין וכמה אלופים, לא שעו לדברים הברורים של מרואן, גם לא לאמינותו כי מטרת מצרים במלחמה מוגבלות ביותר. וכך נקלעו ביום השלישי למלחמה לפאניקה ודיברו במונחים של "חורבן הבית השלישי". על פי פרסום בארה"ב, ישראל אף שקלה לפרוס את הנשק הגרעיני שלה, למקרה שיהיה צורך להשתמש בו.

ממשרד ראש הממשלה ל"משרד" האחר

דובי נולד ב-1934 בתל אביב. אביו היה פקיד בבנק "בני בנימין" ואמו עקרת בית. כשהיה בן שש עברה המשפחה להתגורר בחיפה. הוא למד עד כי-תה ט' בגימנסיה הריאלית בעיר ואחר כך בבית הספר בסמ"ת, לחינוך מדעי וטכנולוגי, אך סיים בלא תעודת בגרות, שאותה השלים רק מאוחר יותר. לצה"ל התגייס ב-1952. "הייתי רוה כמו מקל ועם איוושה בלב, לכן לא גייסו אותי ליחידה קרבית ושלחו אותי לחיל האוויר". לאחר שחרורו משירות סדיר, עבר במילואים קורס קציני שריון וחיל הנדסה. ב-1958 התחתן ושנתיים אחר כך נולד לבנו הבכור, בהמשך באו לעולם עוד שניים.

במקביל הוא למד ספרות וערבית באוניברסיטה העברית. "מגיל צעיר שמתי לב לשפה הערבית", הוא מספר. "אבי עודד אותי לכהוא דיבר ערבית ודאג שיהיו לו מורים טובים. הוא אהב מאוד את השפה והקפיד על המבטא". דובי אומר כי כמו אביו גם הוא הקפיד מאוד לדיבר ערבית כהלכתה, "כי לדבר ערבית כמו ישראלי זה מצחיק".

בעת לימודיו מצא עבודה במשרד ראש הממשלה: תרגום מכתבים של אורחים ערבים שיועדו לדוד בן-גוריון. "חלק מהמכתבים היו

כיתוב משותף מלחמת יום כיפור

התהוללות במועדוני לילה והימורים

קורות חייו של מרואן יכולים היו לרמוז על מה שעתידי היה לבוא. הוא נולד ב-2 בפברואר 1944 בקהיר. אביו עשה קריירה צבאית ארוכה והגיע לדרגת גנרל (ליווא). האב אמנם לא נמנה עם חברת "הקצינים החופשיים", שהפילו ביולי 1952 את המלך פארוק מהשלטון, אך המשפחה היתה מקורבת לאנשי צבא בכירים, שאחוזו במשרות המפתח בממשל המצרי.

מרואן סיים את לימודיו התיכוניים בבית הספר "כוכבי אל קובא" במגמת מדעים בצינונים גבוהים, שאיפשרו לו לבחור במסלול של עבודה צבאית, שבמסגרתו למד לתואר ראשון בכימיה. ב-1965 החל לעבוד בתפקיד משולב של קצין צבא ומהנדס כימי, באחד המפעלים של התעשייה הצבאית המצרית.

בעת לימודיו פיתח מרואן חיבה לספורט ולביי-לייב ושיחק טניס במועדון הספורט היוקרתי בשכונת הליופוליס. שם במועדון, ב-1967, פגש את מונא, מי שתהיה אשתו וכרטיס הכניסה שלו לצמרת הפוליטית, הצבאית והעסקית של מולדתו.

מונא, שהיתה צעירה ממרואן בשלוש שנים, היתה בתו הצעירה של נאצר, נשיאה רב העוצמה והכריזמטי של מצרים. הבת, אז סטודנטית באוניברסיטה, התאהבה במרואן ממבט ראשון. כשסיפרה על כך לאביה החשדן, הוא הורה לראש לשכתו, סמי שרף, לבלוש אחר אהוב לבה. מן הדוח שחיבר שרף הצטייר מרואן כצעיר שאפתן וקל דעת, שנמשך לחיי זוהר של כסף ובייליים. נאצר התנגד לקשר אך ללא הועיל – וביולי 1966 נישאו מונא ומרואן.

נאצר הבין שחורשיו לא הטעו אותו. כל מה שנכח תב עליו ומידע נוסף שהתקבל אישש את הממצאים של שרף. מרואן נסע כמה פעמים ללונדון והתהולל בה במועדוני לילה ולמועדוני הימורים. הוא נקלע לחובות ולווה כסף מידידים. נאצר עשה כל מה שביכולתו כדי לפקוח עליו עין ואף שקל לכפות על בתו להתגרש מבעלה, אך לשווא.

באותו הזמן התרחשה מלחמת ששת הימים שהנחילה תבוסה מחפירה למצרים והשפלה לנאצר. נשיא מצרים, שהתקשה להתאושש ממנה, לקה בלבו בספטמבר 1970 ומת, כשהוא רק בן 52. אנואר סאדאת מונה ליורשו.

זהירות, מתנדב לפניך

זה היה הרקע לפגישה בהיא במלון בלונדון. בדיעבד, מספר דובי, מרואן ניסה ליצור קשר עם ישראל עוד בימי חייו של נאצר. הוא צילצל באביב 1970, כמה חודשים לפני מות חמיו, לאהרון אבנון, הנספח הצבאי בשגרירות ישראל בלונדון, אך לא נענה. למרות אכזבתו הוא לא הרפה. כעבור כחצי שנה הוא ניסה את מזלו שוב, והפעם, בנכות תושייתו של גורן, משימתו הוכתרה בהצלחה. מרואן הפך לסוכן של הביון הישראלי. דובי סיפר כי מרואן סבר שהנספחים הצבאיים של ישראל הם בעצם אנשי מוסד, ולכן התקשר אליהם.

כיתוב זעיר: צילום: דובר צה"ל

מה היו לדעתך מניעיו ליצירת הקשר עם ישראל?

"אף פעם לא שאלתי על המניעים שלו. זה מסוג השאלות שמפעיל לא צריך לשאול סוכן. ברור ששאלת המניעים הטרידה מאוד את המטה בתל אביב ואת אנשינו בכריסל. הם מאוד רצו לדעת מדוע הוא פנה אלינו. אנשי מודיעין אינם אוהבים מתנדבים ונוהרים מפניהם." **בכל זאת מהיכרותך הארוכה עמו, מה היו מניעיו?**

"אני מסכים עם גורן שאמר בכמה הזדמנויות שהוא רצה כסף והרבה כסף. היו גם דברים אחרים. הדימוי של המוסד אחרי 67 היה מאוד חזק. הוא העריץ את המוסד. לדעתי נאצר, שהטיל את חיתתו על מרואן, נחלש מאוד לאחר ששת הימים, גם בגלל מחלתו. מרואן חדל כנראה לחשוש מנאצר ורצה להתנגק בו. וזו כנראה עוד סיבה לכך שניסה ליצור איתנו את הקשר הראשון עוד כשנאצר היה בחיים. נאצר זילזל בו ולא העריכו."

סאדאת לעומתו, אומר דובי, "העריך את מרואן, הוא קידם אותו והפך אותו לאיש סודר". ברקע לכך היתה תוכנית שרקמו בחורף 1971 סמי שרף ונאצריסטים בכירים אחרים, להדיח את סאדאת מהשלטון. "הם צירפו אליהם את מרואן, שמהיר לדווח על כך לסאדאת", הוא מוסיף. "בו כות המידע שסיפק מרואן עזר סאדאת את מתנגדיו והפך אותו לאיש אמונו ויועצו המיוחד". עם זאת, "קירבתו של סאדאת לא הפריעה למרואן לבזוז לו וללגלג על אשתו ג'יהאן וילדיהם. מרואן אמר לי כמה פעמים לפני המלחמה שסאדאת טיפש והססן שמתקשה לקבל החלטות."

לפי דובי, סיבה נוספת אפשרית לכעסו של מרואן על סאדאת, היתה שבשלב מסוים הוא החל להטיל עליו משימות דוגמת ליווי אשתו ובנותיהם לקניות בקהיר ובחול"ל והפך אותו למעין "באטלר" של המשפחה. מכאן נסללה דרכו אל חיק המוסד. את המידע

היקר שלו הוא כמוכן לא מסר בחינם, בלשון המעטה. את הכסף הרב שביקש הצדיק בכך שהוא צריך לדאוג לעצמו, לביטחוננו. "הוא דיבר איתי על הסקויריטי שלו", משחזר דובי, "אם ייתפס ולא יוכל לחזור למצרים או אם יחשדו בו. עניתי לו בשאלה 'כמה אתה חושב שזה צריך להיות' ותשובתו היתה: אני משאיר את זה לכם."

תחילה נקבע שהסכום יהיה רק כמה אלפי דולרים עבור כל מסירת מידע, מה שהרגיז את מרואן. "אני נותן לכם חומר כזה טוב וזה מה שאני נותנים לי? אני דורש 20 אלף", נוכר דובי בתגובתו. גורן ובכירים נוספים במוסד התנגדו בתוקף לדרישה, זה היה סכום חסר תקדים שעד אז מעולם לא שולם לסוכן. במונחי היום הסכום שנקב בו מרואן שווה ליותר מ-100 אלף דולר.

"אני המלצתי להיענות לבקשה, מתוך הבנה שהקשר יהיה ארוך ימים וזו תהיה השקעה כדאית שתישא פירות ולא צריך להתמקח איתו", מסביר דובי. לבסוף המלצתו התקבלה. התשלומים – שעם הזמן הלכו ותפחו – היו כמעט תמיד במוזמן (רק פעם אחת הועבר הכסף לחשבון בנק). מטה המוסד הכין את השטרות וכמו בסרטים הכניסם למוזות סמטונייט, שהועברו לדובי שמסר אותן למרואן. "הוא לא ספר את הכסף, פרט לפעם אחת", העיר ביובש דובי, שנזכר במקרה משעשע שאירע באחת הפגישות. "הגיעה מזוודה עם סכום גדול יחסית, אולי 50 אלף בשטרלינגים ובדולרים. מרואן אמר לי בהפתעה 'בוא נראה'. פתחתי את המזוודה וראינו את הכסף מסודר בחבילות ובשורות שורות. יפה מאוד, אמר מרואן. אך כשניסה לסגור את המזוודה הוא לא הצליח. היא היתה תפוחה מאוד. התיישבתי על המזוודה ויחד איתו לחצנו ולהצנו עד שסגרנו אותה". גורן ודובי מעריכים כי במרוצת השנים שולמו למרואן קרוב למיליון דולר.

לאחר מלחמת יום הכיפורים, ולאחר שהתעשר מעסקאות הנשק שעשה ברחבי העולם הערבי, הודיע מרואן כי אין עוד צורך לשלם לו. "אני מודה על מה שעשיתם עבורי, אך יש לי כבר את הסקויריטי שלי", הוא אמר לדובי. "אני לא רוצה להיות עובד שלכם בשכר ומעתה והלאה אעשה זאת בהתנדבות מתוך ידידות". מאז ועד שחדל לפעול הוא העביר את הידיעות שלו ללא תמורה. "מאמצע שנות ה-70 הוא היה כבר איש עשיר", מציין דובי, "הוא ניצל את עמדות השלטון והקשרים כדי להתעשר."

"אציל לא מחפשים"

הראיון עם דובי התקיים בבית קפה בתל אביב ונמשך כמה ימים. אחת הסוגיות שעלו היתה העובדה שמרואן לא היה בקשר רק עם המוסד אלא גם עם גופי מודיעין אחרים ובהם הבריטיים והאיטלקיים. "נכון", אומר דובי. "היו לו קשרים עם אנשים רבים ובהם שירותים מערביים. זה היה תפקידו, על פי מינוי של סאדאת. אבל המוסד היה היחיד שממנו הוא קיבל כסף ואפשר להגדירו סוכן בתשלום."

בשיחות עם דובי הוא לא מכנה את מרואן רק בשמו, הוא משתמש גם בשמות הקוד שגילו לו לאורך השנים ובהם "אטמוס", "פקטי", "המלאך", "חותל" ו"רשש". דובי תמיד הציג עצמו בשם "אל-כס". "יום אחד המלאך שאל אותי: שמך באמת אלכס? לא, אמרתי לו, זה שם הכיסוי שלי. הוא הודה לי על כנותי."

כששאלתי אותו אם הוא יכול להיזכר

מרואן דיווח לסאדאת על תוכנית שרקמו נאצריסטים בכירים להדיחו מהשלטון. "בזכות המידע, סאדאת הפך אותו לאיש אמונו ויועצו המיוחד". עם זאת, הקירבה הזאת "לא הפריעה למרואן לבזוז לו. הוא אמר לי כמה פעמים שסאדאת טיפש והססן"

באקדוטה מעניינת נוספת מהפגישות עם המלאך, הוא השיב ב"כן" חייכני ובוריונות ידיים של אקדור חן מיומן שלף מכיס מעילו אקדה קטן והניחו על השולחן.

באחת הפגישות פתח מרואן את החליפה שלו ודובי ראה אקדה שביצבץ מכיסו. "מה זה האקדה הוזה? אתה רוצה לירות בי?" שאל דובי בחיוך, שה- סגיר גם דאגה וחשש. מרואן הוציא מהכיס אקדה תופי קטן טעון מדגם סמית אנד ווסון. דובי ניסה לשכנעו שמסוכן להסתובב בלונדון עם אקדה וזה גם מנוגד לחוק. מרואן לא השתכנע. "האקדה הוזה תמיד איתי. אל תדאג. אני נוהר", הרגיע מרואן, וחוף מזה, הוסיף: "אנא מה בתפתש" (אצלי לא מחפשים).

בסכב הבא הוציא מרואן קופסה. "פתחתי אותה ואני רואה בה אקדה סמית אנד ווסון. זה בשבילך", הוא אמר לי. התנגדתי אך הוא סירב לקבל אותו בחזרה. כדי שלא לריב איתו ולהעליבו הסכמתי לקבל אותו. העברתי את האקדה למשרד ושמוליק (גורן) אישר לי להחזיק בו.

דובי לא החסיר אף פגישה שהתקיימה עם מרואן ב-28 שנות הפעלתו, גם לאחר יציאתו לפנסיה. לחלק מהפגישות צורף אליי, שהיה אלי חוטן ואיש טכנולוגיה מנוסה. תפקידו היה להדריך את מרואן בהפעלת מכשיר אלחוט ואמצי- עי קשר אחרים. המוסד דאג להעביר מכשיר למרואן בקהיה, אך זה מעולם לא השתמש בו. לימים, כשנשאל מה עלה בגורל המכשיר, השיב: זרקתי אותו לנילוס. חשבתי שמסוכן מדי עבורי להחזיק או להשתמש בו.

מי שצבר הכי הרבה שעות מרואן, חוף מדובי, היה זמיר – שעמו נפגש שש או שבע פעמים. זמיר הסכים כי ביקש להשתתף בפגישות כדי לתהות טוב יותר על קנקנו של סוכן הצמרת שלו, אף על פי שהודה שזה די נדיר שראש המוסד יגיע לפגישה עם סוכניו. "מצד שני", הדגיש דובי, "העובדה שראש המוסד בכבודו ובעצמו טורח להיפגש עמו החניפה למרואן וחזקה את הקשרים עמו". זמיר אף הרחיק לכת ואמר כי ראה עצמו "ידיד של מרואן". גורן חושב אחרת. "סוכנים, גם החשובים ביותר, אינם ידידים ולא צריכים להיות ידידים של ראש המוסד".

לאחר פרישתו של זמיר מהמוסד ב-1974 החליט גם מחליפו צחק (חקה) חופי להיפגש עם מרואן. בין השניים היתה פגישה אחת, בנוכחותו של דובי. במרוצת השנים לא מעטים במוסד חשקו בתפקיד שמילא דובי ורצו להחליפו. "קצאים קי- נאו ביי", הוא אומר. שלוש פעמים ניסו גורן, זמיר, חופי ודני יתום (ראש המוסד בסוף שנות ה-90) למנות למרואן מפעיל חדש. בכל שלוש הפעמים הם נכשלו. פעם אחת לא אהב מרואן את מוצאו העיראקי של המחליף המיועד. פעם אחרת נשלח אליו איש מוסד ממוצא אנגלוסקסי – אך גם הוא לא הצליח להתחבב דיו על הסוכן המצרי.

הניסיון השלישי היה ב-1997, כעשור לאחר שדובי כבר היה מפעיל בגמלאות. הימים הם ימי פרשת יהודה גיל, קצין האיסוף של המוסד שבמ- שך כ-20 שנה טען שסוכנו, גנרל סורי, מוכן להיפגש רק עמו. במשפט, שבסופו הורשע ונשלח לחמש שנות מאסר, התברר כי גיל אמנם נפגש עם הגנרל אך מעולם לא הצליח לגייסו ולהפעילו כסוכן. הגנרל ראה בו ידיד ותו לא. גיל, שהתבייש להודות בכישלונו, בדה מלבו דוחות, שבהם סיפר בפירוט על שיחות שהיו לו לכאורה עם הגנרל.

כיתוב מרואן מבוגר

"פתחתי את המזודה וראינו את הכסף מסודר בחבילות ובשורות שורות", נזכר דובי. "יפה מאוד, אמר מרואן. אך כשניסה לסגור את המזודה הוא לא הצליח. היא היתה תפוחה מאוד. התיישבתי עליה ויחד איתו לחצנו ולחצנו עד שסגרנו אותה"

ובהן שמר דובי על שתיקה. מאחורי החלטתו לה- תראיין עתה עומדים לא רק הזמן הרב שחלף והעובדה ש"רבים מאנשי המוסד מתראיינים כל הזמן". הסיבה הנוספת, העיקרית, היא הרצון לה- פריך תוהו שקיבלה כנפיים שלפיה היה מרואן "סוכן כפול". אף על פי שרוב המומחים בישראל מוכיחים שוב ושוב כי זו סכרת כרס חסרת בסיס ומשוללת ראיות, היא זוכה בשנים האחרונות לתמיכה, מלאה או חלקית, מצד כמה עיתונאים וקור- מץ קציני מודיעין (ראו יתיבה). האדם המרכזי גם כאן היה זעירא, שהודח מתפקידו בעקבות מחדליו במלחמת יום הכיפורים.

ב-2007 אף הגיע נושא זה להכרעה משפטית. שופט בית המשפט העליון לשעבר, תיאודור אור, היה בורר יחיד שדן בתביעות דיבה הדדיות שהגישו זמיר וזעירא. אור קבע מפורשות שמרואן לא היה סוכן כפול וכי זעירא אכן הדליף לעיתונאים וסופרים את שם המקור הדלפות אלה, או המאמצים השיטתיים של זעירא לחשוף את מרואן, כפי שמגיד דיריים זאת דובי וזמיר, הביאו לדבריהם למותו. "רצחנו אותו", אמר לי בזמנו זמיר והתכוון לזעירא. עתה מקווה דובי כי ראיון זה יזים אחת ולתמיד את "השקרים של זעירא", כדבריו. "הוא היה המר- גל הכי חשוב שהיה לנו והמידע שסיפק נועד לתרום לביטחון ישראל", אומר דובי. "לצערי ברגע החשוב ביותר, במלחמת יום הכיפורים, ישראל נכשלה כשלא שעתה להתראות שסיפק".

אחת מאבני היסוד בתיאוריית הסוכן הכפול קשורה במנהגי ההתניידות של מרואן. בכל נסיעו- תיו הרבות לחו"ל, לעסקים, לפגישות מדיניות ול- מפגשים עם אנשי המוסד, נשא הסוכן המצרי דרכון דיפלומטי מצרי. לאחת הפגישות הסיע- אותו נהג משגרירות מצרים במכונת שנשא לו- חיות ויהיו דיפלומטיות. מרואן עצר כמה רחובות ממקום המפגש והנהג נסע לדרכו. לימים יטען צבי מלחין, שייסד את אנף קשת במוסד, ובמסגרת זו היה גם אחראי על אבטחת אחד המפגשים עם מרואן, כי דבר זה העיד שהוא סוכן כפול. דובי, זמיר, גורן ואחרים דווקא רואים בהתנהגותו של מרואן הוכחה לכך שלא היה כזה. "אם היה סוכן כפול שנאמנותו נתונה למצרים, הוא היה נוהר מכל סממן, כמו נהג מהשגרירות, שיכול היה לה- חשדו בעיני ישראל".

מקרה אחר שעמד מאחורי התזה הוא מותו, ואם לדייק ההלוויה המפוארת שעשו למרואן, בהש- תתפות הנשיא חוסני מובארק וצמרת השלטון המ- צרי. "היא הזכירה לי סצנה מהסרטים", אומר דובי.

בכירי המוסד ואמ"ן נפלו בפח ולא חשדו בגיל. על רקע פרשה זו החליט ראש המוסד יתום שקצ"א לא יפעיל סוכן לפרק זמן ארוך מכמה שנים. "החלטנו לשנות את תורת ההפעלה", הס- ביר בהתאם להנחיה זו הורו לדובי להגיע לפגישה עם מרואן בבית מלון בפאלמה דה מיוקרה. נאמר לו כי ברגע שיגיע לדובי עליו לבקש ממרואן להיפגש עמו לארוחת בוקר ולא כמקובל בחדרו. מרואן עיקם את אפו אך הסכים. ברם, בעודם משוחחים הבחין מרואן בווג, גבר ואישה, שהתבר- ננו בו במבטים חשדניים. "הם מאזינים לנו", אמר מרואן לדובי, והשניים חזרו לחדר.

בעקבות כך, מכיוון שמרואן לא רצה במחליף, הודיע לו דובי כי הקשר הסתיים. "התחבקנו ונפר- דנו כידידים", נזכר דובי. חרף זאת הוא נענה לבק- שת המוסד להמשיך לשמור על קשר עם מרואן לפרק זמן מסוים.

בשנים ההן, עם זאת, כבר לא היה קשר קדחת- ני בין מרואן למוסד. זה התרופף כבר בסוף שנות ה-70. חשיבותו הגדולה של מרואן היתה במהלך אותו העשור, דרך מלחמת יום הכיפורים, הסכמי הפרדת הכוחות ועד הסכם השלום ב-1979. לאחר מכן נחלש מעמדו אצל סאדאת, ואילו מרואן עצמו הקדיש יותר ויותר זמן לעסקיו – וכך גם פחתה תרומתו. המידע שהמשיך להביא על מצרים בעידן של שלום ועל קשריו בעולם הערבי היה אמנם חשוב, אך היה ברור לכל כי אינו ברמה ובאיכות של עידן המלחמה. גם דובי התפנה לאורך השנים לעיסוקים אחרים, בין הפגישות עם מרואן, ובעי- קר לאחר שחשיבותו פחתה. כך למשל בשנות מלחמת לבנון הראשונה הוא נשלח לתגבור מעבר לגבול הצפון.

המלחמה על שמו הטוב

דובי פרש מהמוסד ב-1988, ולאחר פרישתו תחושותיו הקשות התעצמו עוד יותר. זה קרה לדב- ריו בעיקר בגלל הטפטופים וההדלפות של ראש אמ"ן לשעבר זעירא וקומץ חסידיו, שהביאו לח- שיפת שמו של מרואן ולבסוף לסופו הטרגי. עד למותו של מרואן ניסה דובי כמה פעמים להתריע, בשיחות עם זמיר ואנשי מוסד אחרים, נגד מעשיו של זעירא. "פעמיים כתבתי להנהלה שהולך להיות אסון. בפעם הראשונה לא השיבו לי ובפעם השנייה התקיים דיון בצומת בנוכחות ראש המוסד מאיר דגן. לא נכחתי בשיבה, אך ראיתי את סיכו- מה שבה הוחלט שלא לעשות דבר".

עשרות שנים חלפו מאז אירועי הימים ההם,

ההדלפות והרמיזות שהובילו לחשיפת מרואן

הכפול". ראש אמ"ן לשעבר הפנה את העיתון נאי האמריקאי לזיכרונות של רמטכ"ל צבא מצרים סעד שאולי בהם, סיפר לו זעירא, הווי כר הסוכן הכפול. בלום עיין בספר ומצא את שמו של מרואן.

בערך באותה התקופה פנה זמיר לראש המוסד בשעתו מאיר דגן וביקש את התערוכות כדי להגן על זהותו של מרואן. בדיונים במוסד תמכו מפקדי אגף צומת בדרישה לפתוח בחקירה נגד זעירא על גילוי סודות וטענו כי הגורמים שגרם יפגעו ביכולת המוסד לגייס בעתיד סוכנים. דגן, עם זאת, התנגד וקיווה להוריד את הנושא מסדר היום.

בינתיים הזמן חלף, וזהותו של מרואן כבר לא היתה סודית, וב-2004 פירסם זעירא מהדורה מעודכנת לספרו. בה כבר נקב במפורש בשמו של הסוכן המצרי ובראיון טלוויזיוני גם חזר על טענתו כי הוא סוכן כפול. כאן החל הקרב הפומבי בינו לבין זמיר, שכשנבוע לאחר מכן, בראיון טלוויזיוני משלו, האשים את זעירא בהדלפת שמו של מרואן לעיתונאים ולסוברים וכינה את ראש אמ"ן לשעבר "שקרן". ראיונות אלה הולידו בהמשך את תביעות הדין בה ההדיות שלבסוף הגיעו לכוררות שבה הכריע שופט העליון לשעבר תיאודור אור.

ב-7 ביוני 2007 קבע אור כי זמיר דיבר אמת כשהאשים פומבית את זעירא בכך שהדליף את שם המקור ולכן לא הוציא את דיבתו. בהחלטתו גם מצא אור כי רונן ברגמן, שהעיד בכוררות, תיאר את עדותו עם זעירא.

במקביל להליך הפומבי, היה גם אפיק פומבי פחות. באוקטובר 2003 פנו אל"מ (בדימוס) יוסי לנגוצקי ותא"ל (בדימוס) עמוס גלבוע, ששירתו באמ"ן, לשר הביטחון או שאול מופז בדרישה לפתוח בחקירה נגד זעירא, בחשד שהדליף את זהותו של מרואן לגורמים לא מסוכנים. להפתעתם, מופז דחה את פנייתם והציע להם להתלונן ליועץ המשפטי לממשלה, כאורחים מן השורה.

השניים, אליהם חבר גם זמיר, פנו לד"ר בר-יוסף, שציינם בתיעוד הרלוונטי. ב-2004 הגישו את תלונתם ליועץ שני, והמשיכה לשכך גם במגירה של מחליפו בתפקיד, יהודה וינשטיין.

גלבוע, לנגוצקי וזמיר המשיכו לחוץ על הפרקליטות לנקוט הליכים פליליים נגד זעירא, וכשנה לאחר מותו של מרואן, באוגוסט 2008, הודיע פרקליט המדינה שי ניצן כי הורה למשטרה לפתוח בחקירה נגדו. החקירה היתה קצרה ומהירה "ודי פשוטה" לפי מקור במשטרה. בסיומה הומלץ להעמיד את זעירא לדין בחשד לעבירות על ביטחון המדינה וגילוי סודות מדינה. ואולם וינשטיין מיאן להכריע.

רק ביולי 2012 קיבל וינשטיין החלטה: הוא הודיע כי לא יגיש כתב אישום נגד זעירא וגנן את תיק החקירה. הוא כתב כי אף שאין לגרוע "מחומרת המעשים" שנטענו כלפי זעירא, הוא החליט להתחשב בגילו (84) ובכך שהוא "אדם עתיר עשייה במאבק על הקמת המדינה ובשמירת ביטחונה".

בדצמבר 2002 פורסם לראשונה בפומבי שמו של "הסוכן המצרי" שסייע למוסד. עיתון "אל אהרם" שיוצא לאור במצרים פירסם כי אשרף מרואן הוא האיש שעבד עבור ישראל ובין היתר התריע בפניה על פתיחת מלחמת יום הכיפורים. ידיעה זו, שבהמשך צוטטה גם בעיתונות הישראלית, שמה סוף לשנים ארוכות של רמיזות ותהיות על זהות הסוכן המצרי — שמקורן של רבות מהן היו דווקא כאן.

דמות מפתח בהקשר זה היא אלי זעירא, מי שהיה ראש אמ"ן בתקופת מלחמת יום הכיפורים. כבר ב-1993, כשפירסם את ספרו "מיתוס מול מציאות" — מלחמת יום הכיפורים: כישלון נות ולקחים", עשה מאמץ לחשוף את המקור המצרי הבכיר. השם אשרף מרואן הופיע בכתב היד, שערך רמי טל, אך הצנוורה פסלה את פרסום השם. מה שהיא לא פסלה, ועלה על הכתב, הוא הטענה כי מרואן היה "סוכן כפול".

זו לא היתה הפעם היחידה, או האחרונה שבה העלה את הטענה הזאת. גם לא הניסיון האחרון לחשוף את זהותו ברכים. בשנים הבאות נפגש עם עיתונאים וסופרים והחל לטפף באוזניהם רמזים שסייעו להם להבין כי השם שהם מחפשים הוא אשרף מרואן. בכתבה שפירסם ב-1998 ד"ר רונן ברגמן, ובה טען כי הסוכן המצרי היה סוכן כפול, השם אמנם לא פורסם — אך הוא כן הופיע בטייטה שלה. את זו הוא שלח בשעתו לראש המוסד לשעבר צבי זמיר, ולדברי האחרון בשיחה שקיימו השניים אמר לו ברגמן כי את השם קיבל מזעירא.

שנה לפני פרסום כתבה זו נפגש זעירא עם ד"ר אהרן ברגמן, מרצה ישראלי בקינגס קולג' בלונדון. האחרון ערך באותם הימים תחקיר לתוכנית ב-BBC ולספר ובמסגרת זו נפגש עם ראש אמ"ן לשעבר בפגישה אישית באוניברסיטה זעירא, ראש המוקד המצרי הונה את ישראל. עם זאת, הדגיש אהרן ברגמן כי "אלי סירב בתוקף למסור לי את שמו". לדבריו, לאחר שהמשיך לחקור בנושא, הגיע בעצמו למסקנה שמדובר במרואן. כדי לקדם את ספרו, פירסם אהרן בר-גמן מאמרים שבהם החל לזכור את המקור בכינויים כמו "המחזות" של נאצר, שהיו בבחינת רמזים די עבים לזהותו. לפחות עבור מי שהתעניינו בפרשה.

אחד המתעניינים היה עיתון "אל אהרם" המצרי, שכתב כי הרמזים של אהרן ברגמן מכונים למרואן. העיתון שאל לתגובתו של הסוכן המצרי, שהשיב כי "זהו סיפור בלשי מטופש". ואולם, כשפנה העיתון לאהרן ברגמן, זה אישר את הדברים וכי מרואן הוא הסוכן הכפול. למעשה היתה זו הפעם הראשונה שראש אמ"ן פירסם בפומבי את השם.

כמה חודשים לפני כן, במאי 2002, נפגש העיתונאי האמריקאי הווארד בלום עם זעירא וריאיון אותו לצורך ספר שכתב על מלחמת יום הכיפורים. לאחר מכן הוא נפגש עם ד"ר אורי בר-יוסף, שחקר את הפתעת יום הכיפורים ולימים חיבר את הספר "המלאך" שעוסק בפרשה. לבר-יוסף סיפר בלום שזעירא היה מעוניין לדבר רק על דבר אחד: "הסוכן

ראש המאפיה מחסל את סגנו, הולך להלוויה ואומר לאלמנתו ולחבריו עד כמה המנוח היה איש נפלא וחשוב, שתרם לחברה. המלאך היה בשר מבשרה של צמרת המוסד המצרי. בעיני המצרים מלחמת יום הכיפורים היא ניצחון מפואר או מדוע להכתים את האירוע עם סיפור על מרגל ובוגד".

בסופו של דבר, מוסיף דובי, יש ברשותו "ובר" שות אחריה שעסקו בפרשה די והותר ראיות כדי להוכיח שמרואן היה סוכן אמת איכותי שסייע לישראל. מהן ההוכחות שלו? אלה מגוונות. בין השאר הוא מציין את העובדה שמרואן ניסה ליצור קשר עם ישראל עוד בתקופה שנאצר היה נשיא. מכיוון שאיבתו של נאצר לחתנו היתה כה עזה, הוא ניסה להרחיקו ממוקדי השלטון, "ולכן קשה להעלות על הדעת שהוא היה מציע לו לרגל עבור מצרים". אבל חשוב מכך, הוא מציין, "את הידיעות שסיפק המלאך יש לשפוט על איכותן ותרומתן למודיעין בישראל, ועל כך אין שום עוררין. הוא סיפק מידע על הסד"כ המצרי ועל תוכניות המלחמה כולל על הברחת המטוסים והאוניות ללוב לפי ני המלחמה. הוא הביא פעמיים ידיעות על תוכניות של ארגוני מחבלים ולוב להפיל בעזרת טילי כתף מטוסי אל-על. כל הידיעות שלו התבררו כנכונות ומדויקות".

גם כאשר למצרים, הוא מספר, עוד לפני מלחמת יום הכיפורים, הוא "העביר כמה התראות ומידע שהוכחו כנכונים". בין השאר הוא דיווח שב-24 באוקטובר 1972, שנה לפני המלחמה, החליט סאדאת להגביר את ההכנות למלחמה ולשלם כך הוא פיטר את שר ההגנה צאדקי; באפריל 1973 הוא מסר מידע כי נשיא סוריה אן, חאפז אל-אסד, נפגש בקהיר עם סאדאת ותיאר עמו את מהלכי המלחמה — בפגישתם הוחלט לדחות את המועד ליוני כדי לקלוט יותר נשק; אחר כך שוב דיווח כי המועד של יוני נדחה, כדי שמצרים תוכל לקלוט עוד סוללות נ"מ וטילי סקאד; ואילו ביולי דיווח שסאדאת הציע לאסד מועד חדש למלחמה בסוף ספטמבר או תחילת אוקטובר.

ואז הגיעה המלחמה. "המלאך דיווח בלילה שבין שישי לשבת כי המלחמה תפרוץ בשקיעה", משחזר דובי. "הוא לא ידע שסאדאת הקדים את שעת הפתיחה לשתיים אחר הצהריים. ובכל מקרה האם ארבע השעות האלה היו משנות משהו? האם סאדאת היה מסכן את תוכניתו האסטרטגית לצאת למלחמה, שעליה שקד כמה שנים, ומעביר דרך מרואן התרעה על היום שבו תפרוץ המלחמה? האם סאדאת ידע שממשלת ישראל תחליט שלא להנחית מכה מקדימה בשבת בבוקר לאחר שהגיע המידע הוודאי מהמלאך?"

ואולם לדברי דובי ההוכחה הניצחת לנאמנותו של מרואן טמונה דווקא בטענה המרכזית של זעירא: ראו לך שהוא כביכול סוכן כפול. באוגוסט 1973 נועדו בריאד סאדאת ופייסל מלך סעודיה, בפגישה שבה נכח גם מרואן. מטרת סאדאת היתה לביקש מפיסל עוד סיוע כספי לרכישת נשק ולהכין את סעודיה לקראת הטלת חרם נפט, כאשר תפתח המלחמה. זעירא טוען בעקביות שמרואן לא דיווח למוסד על אותה פגישה. "זהו שקר. זעירא משקר ועוד איך, רק כדי להסיר מעצמו את האחריות ולהטילה על המוסד", מדגיש דובי. "היתה לנו פגישה עם המלאך ובמו עיני ראיתי את החומר שהעביר לנו על אותה פגישה בריאד".

מוסף הארץ פנה לזעירא בעניין זה, אך הוא סירב להגיב.